

2001 · 5

Verksamhetsberättelse 1999-2000

FÖRENINGEN FÖR STUDIER AV FORSKNING OCH UTBILDNING

Institutet för studier av utbildning och forskning
Drottning Kristinas väg 33D
SE-114 28 Stockholm
www.sister.nu

ISSN 1650-3821

I BÖRJAN...

År 2000 var det första verksamhetsåret vid Institutet för studier av utbildning och forskning, SISTER. Institutet är med andra ord i sin början, men stiger samtidigt in i en verklighet för kunskap och samhälle som redan befinner sig mitt inne i en snabb omvandling. Vi mejslar ut en ny roll i ett nytt kunskapslandskap. Det är spännande – och förpliktande.

Tillkomsten av SISTER har skett mot bakgrunden av djupgående förändringar i kunskapssektorn. Det kunskapssystem som vuxit fram under senare tid innehåller nya institutionella förhållanden, med nya aktörer för forskningens utförande och finansiering, liksom större krav på uppföljbarhet hos universitet och högskolor. Samverkan mellan skilda nivåer i utbildnings- och forskningssystemet blir allt viktigare. Även regler och normer förändras, traditionella akademiska ideal består visserligen, men utmanas av de tilltagande behoven av entreprenörsförmåga och mångsidig kapacitet.

Det institutionella landskapet tättnar också runtomkring universiteten, där holdingbolag, riskkapitalister och forskningsparker samlas. Den akademiska repertoaren breddas och karriären för universitetens forskare och lärare inbegriper allt mer av gästspel och kontakter utanför campus. Näringslivets närvaro på campus blir, omvänt, allt vanligare, med företagsfinansierad forskning och en allt tätare samverkan mellan företag och forskning i utvecklingen av innovationer och produkter.

Det har vuxit fram ett kraftigt förändrat finansieringslandskap där forskningsstiftelserna är en förhållandevis ny aktör, som uppträder vid sidan av det nya Vetenskapsrådet med sina tre ämnesråd och andra nya myndigheter för sektorsforskning, företagsstöd och innovationsverksamhet.

Ett nytt utbildningslandskap växer fram med fyra nya universitet, inrättade under det sena 1990-talet, och en lång rad högskolor, vid sidan av de sedan förut etablerade universiteten och specialhögskolorna. I Sverige finns för närvarande ett tjugotal högskolor/universitet med rätt att utdela doktorexamen, nästan en fördubbling på bara några år.

Rekryteringen av studenter till denna stora utbildningsapparat har blivit en alltmer vittförgrenad verksamhet. Inte bara gymnasieskolorna, folkbildningen och folkhögskolorna svarar för den rollen; nya former växer fram i form av kvalificerad yrkesutbildning (KY), studieförberedande kurser vid universitet och högskolor, och en spirande experimentverksamhet under beteckningen ”college”, som kombinerar gymnasium och elementära högskolestudier i syfte att ge förutsättningar åt nya studentkategorier att komma närmare högskolan och klara dess studiekrav bättre. Detta gränsland mellan gymnasial utbildning, fortbildning och högre utbildning håller på att bli alltmer vidsträckt och innehållsrikt.

Förändringstakten i kunskapssektorn generellt, och inte minst vid universitet och högskolor, är högt uppdriven. Utvärderingar och granskningar blir alltmer självklara inslag i universitetens och högskolornas vardag. Forskningsinstitutet genomgår en förnyelse, deras utveckling ingår särskilt i KK-stiftelsens uppdrag.

SISTER:s bidrag

De förändringar i omvärldsvillkor och akademisk praktik som – kort och impressionistiskt – skisserats ovan aktualiserar onekligen nya kunskapsbehov i det svenska samhället. En del av berättigandet hos ett forsknings- och analysinstitut som SISTER består just i att hjälpa till att identifiera kunskapsbehov och också bidra till att tillfredsställa dem. I själva verket är det påfallande hur även mycket centrala frågor på utbildningens, forskningens och innovationspolitikens område återstår att bearbeta.

I det arbetet behövs en kombination av olika krafter, och SISTER har många goda grannar i aktörslandskapet. En del av dem är myndigheter: Skolverket och Högskoleverket, Vetenskapsrådet, de nya sektorsråden, VINNOVA, NUTEK, SCB m. fl. samt givetvis alla högskolor, universitet och statliga forskningsinstitut. Till detta kan läggas analysenheter inom berörda departement. Andra grannar finns inom universiteten och högskolorna: utbildnings- och forskningsinstitutioner inriktade mot högre utbildning och forskning, innovationsstudier och forsknings- och utbildningspolitiska studier.

I aktörslandskapet ingår också privata organisationer, företag och stiftelser, akademier, forskningsfinansiärer, de många organ som främjar forskningen och samverkan med det omgivande samhället. Där ingår också näringslivet självt och dess organisationer, liksom givetvis de särskilda konsultföretag och organisationer som på kommersiell basis i viss utsträckning tar fram kunskapsöversikter, beslutsunderlag, omvärlds- och framtidsbedömningar m.m. Där finns också medierna, vilkas uppgift det är att både förmedla nyheter från och kritisera vetenskapens värld och verklighet.

SISTER:s roll ligger inte minst i att identifiera, formulera och genom forskning och analys studera frågor och förhållanden som har anknytning till kunskapssystemets egna kunskapsbehov. I denna formulering – att möta ”kunskapssystemets egna kunskapsbehov” – ligger också att formen för och omfattningen av studierna kan variera. Kunskapssystemets behov kan exempelvis bestå i en kvalificerad analys av de nya formerna för samverkan mellan högskola och näringsliv (holdingbolag, forskningsparker m.m.) lika väl som i ett långsiktigt forskningsprogram om de svenska forskningsrådets beteendemönster.

Till SISTER:s uppgifter hör vidare att föra ut resultaten i samhällsdebatten. Detta bör väsentligen ske genom att tillföra ny kunskap och nya infallsvinklar.

Nu skriver vi 2001. Början är gjord – den redovisas i årsberättelsen. Fortsättning följer.

Sverker Sörlin

Direktör, professor

FÖRENINGEN OCH INSTITUTET

Föreningen för studier av forskning och utbildning är en ideell förening, grundad i maj 1999 av fyra kungliga akademier, Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA), Skogs- och Lantbruksakademien (SLA), Vetenskapsakademien och Vitterhetsakademien, och fyra forskningsfinansierande stiftelser, Stiftelsen för kunskaps- och kompetensutveckling (KK-stiftelsen), Riksbankens Jubileumsfond (RJ), Stiftelsen för internationalisering av högre utbildning och forskning (STINT) samt Stiftelsen för strategisk forskning (SSF).

Föreningens operativa verksamhet drivs helt och hållet genom Föreningens kansli, som getts formen av ett institut, benämnt Institutet för studier av utbildning och forskning (engelska: "Swedish Institute for Studies in Education and Research", SISTER). Verksamhetsberättelsen ägnas därför i allt väsentligt Institutets verksamhet, som alltså kan anses synonym med Föreningens.

BAKGRUND OCH NULÄGE

Institutets tillkomst kan ses som svaret på ett länge diskuterat behov av fristående analys och utredning av förhållandena i det svenska utbildnings- och FoU-systemet. Idén att inrätta ett institut för denna uppgift framfördes på allvar i RUT-utredningens betänkande (SOU 1996:21). Motivet var då i första hand behovet av kvalificerad granskning och utvärdering av högskolan mot bakgrund av den snabbt växande högre utbildningen, som sedan 1993 börjat finansieras enligt en prestationsrelaterad modell. I takt med att intresset för institutstanken växte hos akademierna och hos de nya forskningsstiftelserna, breddades också motiven. Från flera aktörer framfördes behoven av överblick, kvalificerade analyser, kommentarer och även av forskning för ökad kunskap om kunskapssektorn – utbildning, forskning och innovation.

Institutet har inrättats för en period om fem år. Det är fristående från politiska intressen och finansierar sin verksamhet genom basanslag från Föreningen, genom medlemsavgifter (årsavgiften är 50 000 kronor), genom forskningsfinansierande fonder, råd, stiftelser m.fl. samt genom uppdragsforskning.

Institutets ändamål är "att studera utbildning, forskning och innovationsprocessen i ett jämförande internationellt perspektiv samt att främja debatten inom detta område". Kännetecknande för Institutets egeninitierade projekt skall vara hög vetenskaplig kvalitet och relevans för högskolan och FoU-systemet. Institutet verkar genom egeninitierad forskning och analys, genom beställda undersökningar och genom utåtriktad verksamhet. Institutet kan också fungera som värd för doktorander, postdoktorer och gästforskare. Institutet är baserat i Stockholm men har genom projekt-samarbete länkar till andra forskningsmiljöer nationellt och internationellt.

Institutet arbetar från januari 2001 i enlighet med ett treårigt verksamhetsprogram. Programmet pekar ut fem prioriterade områden: 1) Den

tertiära utbildningssektorns tillväxt och förändring; 2) Det nya forskningslandskapet; 3) Kunskapssamhällets produktionsmiljöer; 4) Forskningen, innovationerna och näringslivet; 5) Metodutveckling och utvärdering. För närvarande pågår ett tiotal finansierade forskningsprojekt eller uppdrag vid SISTER och ytterligare ett antal är under förberedelse.

START OCH UPPBYGGNADSARBETE

Vid det konstituerande mötet i maj 1999 tillsattes en styrelse bestående av följande företrädare för föreningens grundare:

Dan Brändström, Riksbankens Jubileumsfond, ordförande
Björn Brandt, Stiftelsen för strategisk forskning
Madeleine Caesar, KK-stiftelsen
Inge Jonsson, Vitterhetsakademien
Roger Svensson, STINT

Styrelsens mandat sträcker sig till nästa föreningsstämma som infaller i maj 2001.

Efter beslutet om inrättande rekryterade styrelsen under sommaren och hösten 1999 Institutets ledning. Bland ett stort antal sökande utsågs till direktör för Institutet professor Sverker Sörlin, närmast från Umeå universitet, och till biträdande direktör fil. dr Lillemor Kim, tidigare rektor för Mälardalens Högskola och fil. dr från Uppsala universitet. Båda fungerar också som forskningsledare. I februari 2000 rekryterades en tredje forskningsledare, docent Ulf Sandström, närmast från tema T vid Linköpings universitet.

Sörlin och Kim inledde under hösten 1999 arbetet med att planera verksamheten och deltog då i styrelsens sammanträden. Institutet inledde sin formella verksamhet i januari 2000 och den 25 februari hölls ett välbesökt informationsmöte med efterföljande buffé i World Trade Center i Stockholm. I det fortsatta uppbyggnadsarbetet deltog även Sandström och de först anställda postdoktorala forskarna, Jenny Beckman och Mats Fridlund. Ett viktigt initialt arbete var att utforma hemsida (www.sister.nu), informationsmaterial och att bygga upp interna rutiner.

Under perioden januari-augusti 2000 köpte Institutet ekonomiadministrativa tjänster av Stiftelsen för strategisk forskning. Denna tjänst övertogs därefter av KTH:s ekonomiadministration i form av ett externt uppdrag.

VERKSAMHETSBESKRIVNING

Med bas i stadgarna utformades följande verksamhetsbeskrivning. Den antogs av styrelsen i januari 2000 och sammanfattar på samma gång SISTER:s viktigaste funktioner:

Verksamhetsidé

Institutets ändamål är att med vetenskapliga metoder studera utbildning, forskning och innovationsprocessen i ett internationellt jämförande perspektiv samt att främja debatten inom detta område. Institutet arbetar genom egeninitierad forskning och utredningsverksamhet, genom beställda undersökningar och genom utåtriktad verksamhet. Institutet är fristående från politiska intressen.

Ledning och personal

Institutet leds av en direktör. Direktören är själv forskare och forskningsledare vid Institutet. Övriga forskningsledare representerar olika kompetens och inriktning. Bland medarbetarna finns också forskare, utredare och administrativ personal.

Verksamhet, arbetsformer, resultat spridning

Forsknings- och utredningsverksamheten bedrivs väsentligen i form av tidsbegränsade projekt, i första hand inom områden som är av betydelse för den forsknings- och utbildningspolitiska debatten och för den långsiktiga kunskapsutvecklingen inom området högre utbildning och forskning. Kännetecknande för Institutets egeninitierade projekt skall vara hög vetenskaplig kvalitet och relevans för högskolan och FoU-systemet. En central uppgift är att skapa överblick över och sammanhang i den fortlöpande kunskapsproduktionen om det snabbt växande FoU-området. Verksamheten avser studier av forskning, utbildning och innovationsarbete i hela samhället, dvs. såväl näringsliv och organisationer som offentlig sektor. Institutet verkar genom sina egna medarbetare och genom uppdrag utförda av externa forskare/forskargrupper, gärna i samverkan med Institutet. Institutet kan även fungera som värd för doktorander, postdoktorer och gästforskare.

Finansieringen av Institutet sker genom ett basanslag från Föreningen, genom forskningsfinansierande fonder, råd, stiftelser m. fl. samt genom beställda undersökningar.

Publiceringen av forskningsresultaten sker i form av skrifter med bred spridning riktade till högskolans och FoU-sektorns aktörer, till politiker, näringsliv, medier m. fl. Institutet utger för detta egna publikationer, antingen i tryckt eller i elektronisk form. Därutöver sker publicering i gängse tidskrifter, antologier och böcker. Institutet genomför eller samarbetar om *konferenser och seminarier* för att föra fram nya forskningsresultat eller sätta forsknings- och utbildningsfrågor under debatt. Institutet skall också kunna fungera som *mötesplats* för diskussion av resultat och idéer som framkommit hos andra aktörer.

Styrelsen uttalade också att Institutet bör knyta ett vetenskapligt råd till sig och antog ett preliminärt forskningsprogram. Under år 2000 har ett nytt och mer genomgripande verksamhetsprogram för perioden 2001-2003 utarbetats.

EKONOMI

Institutet har en basfinansiering för fem år (1999-2003) från grundarna. Inklusiv grundarnas medlemsavgifter uppgår denna till 2,6 MSEK/år. Därutöver förutsätts Institutet finansiera sin verksamhet med projektmedel och andra externa bidrag. Basfinansieringen ger en ekonomisk garanti för institutets ledning och för grundläggande driftskostnader. Under år 2000 uppgick omsättningen till ca 5 MSEK.

En av forskningsledarna medförde vissa *redan löpande projekt* och deras medel till SISTER. De var fem till antalet och finansierades av forskningsråd (BFR, MFR, NFR), forskningsstiftelser (RJ) och av EU. De externa bidrag som omsattes vid SISTER i dessa projekt uppgick till ca 1,8 MSEK under det första året. På dessa projekt anställdes Jenny Beckman (80%), Mats Fridlund (100%) och Martin Meyer (1 mån.). Därutöver ingick arvodering av forskare vid Lunds universitet (Mats Benner) och Linköpings universitet (Bo Persson).

Under verksamhetsåret initierades följande *nya projekt*:

- a) "Eurolabs: Comparative analysis of public, semi-public and recently privatised research centers", i samarbete med PREST, Manchester University (finansiar: EU:s femte ramprogram).
- b) "Kultur i kunskapssamhället: Kulturen som samhällssektor och kulturpolitikens utmaningar", i samarbete med KTH, Linköpings universitet/Arbetslivsinstitutet, Högskolan i Borås (finansiar: RJ)
- c) "De areella näringarnas forskningsorganisation" (prel. titel), en förberedande studie inför ett större forskningsprogram i samverkan med KSLA, Sveriges lantbruksuniversitet och Uppsala universitet (finansiar: RJ)
- d) "Kunskapssamhällets produktionsmiljöer: Indikatorer för uppföljning och utvärdering av KK-stiftelsens insatser" (finansiar: KK-stiftelsen)

De externa bidrag som omsattes i dessa projekt uppgick till ca 0,4 MSEK. De flesta av projekten börjar finansieras externt först under år 2001, vilket antyder hur långa ledtiderna kan vara mellan att ett forskningsprojekt formuleras och den tidpunkt då beslut om medel tas och forskningen verkligen kan börja. Under 2000 anställdes vid SISTER på dessa medel Stefan Thorpenberg (projekt a från 1/7, 100%), Pernilla Jonsson (projekt c från 1/11, 50%).

Från redan anvisade medel till löpande forskningsprojekt har under år 2000, som ett interimistiskt förfarande, ett internt påslag på 15% till *gemensamma kostnader* tillämpats. För nya forskningsprojekt tillämpas en pris-sättning som är anpassad till uppdragets karaktär, varaktighet och till gällande marknadspriser för motsvarande tjänster, allt i syfte att uppnå full kostnadstäckning för institutets omkostnader.

I och med att verksamheten var liten under 1999 har Institutet kunnat föra med sig ett balanserat resultat som inför år 2001 uppgick till ca 2,6 MSEK. Disponibla medel torde delvis komma att behöva utnyttjas för investeringar i samband med flyttning till nya lokaler.

PERSONAL

I takt med att projekten blivit fler har personalstyrkan successivt vuxit. Vid utgången av år 2000 hade Institutet åtta anställda: tre forskningsledare, fyra forskare på postdoktoral nivå och en administratör. Samtliga anställda har tidsbegränsade kontrakt. Till Institutets vidare medarbetarkrets hör även ett tiotal forskare och doktorander i SISTER-anknutna projekt som är anställda av andra arbetsgivare, främst universitet och högskolor.

ADMINISTRATION

Den gemensamma administrationen innefattar ledning, ekonomifunktioner och intern administration. I de gemensamma uppgifterna ingår också information, seminarie- och konferensverksamhet, skriftutgivning i egen regi samt nätverksbyggande och annan utåtriktad verksamhet.

Till och med september 2000 utfördes det administrativa arbetet (utom ekonomiadministrationen, som utförts externt) av direktören och forskningsledarna. Från och med oktober månad har kansliet bemannats med en provanställd administratör, Ewa Ersson (100%).

LOKALER

Under januari till april 2000 hyrde Institutet två rum hos Stiftelsen för strategisk forskning i World Trade Center. Med tillväxten blev en flyttning nödvändig och under perioden från april till slutet av året har SISTER hyrt lokaler hos Institutet för framtidsstudier (Drottninggatan 33). Det stod på ett tidigt stadium klart att expansionen skulle göra också dessa lokaler för små, och även av andra skäl – hyresvärdens egna behov och kostnadsläget – började vi tidigt förbereda en flyttning till egna och permanenta lokaler. Ett kontrakt tecknades under hösten med Akademiska Hus. Arbetet med att projektera och designa lokalerna och förbereda flyttningen har pågått kontinuerligt under hösten 2000.

De nya lokalernas läge har valts med omsorg för att tillfredsställa centrala behov i verksamheten. SISTER har täta utåtriktade kontakter med aktörer i kunskapssektorn, framförallt universitet, högskolor, råd och stiftelser, men också med en vidare krets av organisationer, företag och myndigheter. För kontakternas skull bör lokalerna vara lätt åtkomliga i centrala Stockholm. De omfattande inslagen av forskning, utredning och analys medför behov av forskningsbibliotek och databaser. Det talar för en lokalisering nära ett eller flera universitet.

Samtliga dessa lägesegenskaper kunde tillfredsställas av Akademiska Hus i det nya läget i Statens Provningsanstalts f.d. lokaler på KTH:s campus intill Drottning Kristinas väg. Här finns geografisk närhet till flera

universitet/högskolor (förutom KTH även Handelshögskolan, Karolinska Institutet, Musikhögskolan, Konstfack, Stockholms universitet) och till ett flertal forskningsinstitut och akademier. Hyresnivån kunde hållas på en för Stockholms innerstad relativt låg nivå (den är i paritet med de hyror som betalas vid universitet och högskolor). I KTH:s övriga lokalbestånd, liksom i centrala staden i stort, finns möteslokaler av den storlek som kan behövas i samband med större konferenser och workshops. Lokalytan, 320 kvadratmeter, motsvarar de förutsebara behoven för de närmaste åren. Det finns också möjlighet till expansion i omedelbar anslutning till befintliga lokaler i samband med förestående omfördelningar av lokalyta inom KTH. Flyttning har skett i början av 2001.

*

VERKSAMHETEN

DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN

Konferenser och seminarier

Institutet har under 2000 genomfört följande utåtriktade konferenser/seminarier:

- invigningsseminarium 25 februari. Medverkande var SISTER:s ordförande Dan Brändström, prof. Hans Skoie, NIFU Oslo samt forskningsledarna.
- om boken *Universitetets värden*, redigerad av SISTER-medarbetarna Ulf Sandström och Mats Fridlund, den 14 mars. Medverkande var prof. Sverker Gustavsson och prof. Thorsten Nybom.
- om den nya forskningspropositionen, *Forskning och förnyelse*, den 5 oktober. Medverkande var utbildningsminister Thomas Östros, Dr Hans Skoie, NIFU Oslo; prof. Aino Nenola, Finlands Akademi; samt prof. Kirsten Hastrup, Köpenhamns universitet.

Dessutom har hållits interna seminarier och projektrelaterade arbetsmöten och workshops.

SISTER-medarbetare har medverkat med egna vetenskapliga bidrag eller på annat sätt vid internationella konferenser, t. ex. den tredje internationella Triple Helix-konferensen i Rio de Janeiro i april (Mats Benner, Martin Meyer, Mats Fridlund, Ulf Sandström, Sverker Sörlin) och Riksbankens Jubileumsfond internationella symposium Transforming Higher Education den 23-24 november i Sigtuna (Lillemor Kim, Ulf Sandström). Sverker Sörlin var keynote speaker vid sessionen om universitetshistoria vid världskongressen för historia i Oslo i augusti. Medverkan har också skett vid en rad hearings och konferenser om aktuella högskole- och forskningspolitiska frågor på nationell nivå.

Information

Information har i första hand spritts via hemsidan och i viss utsträckning genom konferenser, möten och besök hos organisationer, vid högskolor etc. och genom mottagande av företrädare för företag, myndigheter, högskolor, forskningsråd m. fl. Forskningsledarna har på detta sätt bl. a. besökt universiteten i Växjö, Umeå, Stockholm, Göteborg, Lund, KTH, Örebro och högskolorna i Visby och på Södertörn.

Den 15 oktober anordnades en informationsträff riktad till potentiella intressenter att bli medlemmar i Föreningen. Ett tjugotal företrädare för forskningsråd, högskolor/universitet, stiftelser m. fl. mötte upp.

Publicering

SISTER har under uppbyggnadstiden prioriterat vetenskaplig publicering och forskningsinformation i gängse kanaler. SISTER-medarbetare har därvid medverkat som författare och/eller redaktörer och medförfattare i svenska böcker som *Universitetets värden* (red. Fridlund & Sandström) och *Kunskap för välbefinnande* (Sörlin & Törnqvist). SISTER-medarbetare har även svarat för publiceringar i högt rankade internationella tidskrifter som *Research Policy* och *Science and Public Policy* (Benner & Sandström) och levererat policyrapporter till den svenska debatten, t. ex. *Svensk forskarutbildning i internationell belysning* (Kim) och *Privilegium eller rättighet – en ESO-rapport om antagningen till högskolan* (Brandell & Kim). Forskningsledarna har också sammanfattat resultat och policyimplikationer i debattartiklar och genom medverkan i radio och TV.

SISTER har under året utarbetat underlag och grafisk form för intern publicering i form av skriftserier för dels större forskningsrapporter och böcker, dels arbetsrapporter/working papers, och reprints (av artiklar och uppsatser tryckta i tidskrifter, antologier etc.). Kontakter har tagits med bokförlag för samarbete om bokserien och en upphandling har genomförts.

Monitoring och metodutveckling

Metodutveckling ingår i varierande utsträckning i olika SISTER-projekt och erfarenheterna bör kunna bidra till att utveckla metoder för analys och evaluering av utbildning, forskning och innovation och för att förbättra statistiken på relevanta områden. Inte minst internationella jämförelser och impulser utifrån kan ge uppslag till sådana förbättringar. Det finns ett stort behov av långsiktig och jämförande statistik, nyckeltal och indikatorer för löpande uppföljning och monitoring av kunskapssektorn i dess helhet.

I takt med att allt större del av utbildnings- och forskningsresurserna fördelas på basis av prestations- och kvalitetsbedömningar växer behovet av indikatorer både för att följa upp effekterna av gjorda satsningar (från anslagsgivarnas sida) och för att bedöma den egna verksamheten i förhållande till konkurrenter och samarbetspartner (från anslagstagarnas sida). Inte minst den nyttomotiverade forskningen saknar en ordentlig analys som utgångspunkt för utveckling av relevanta bedömningskriterier. Under 2000 har SISTER inlett ett långsiktigt utvecklingsarbete för att ta fram indikatorer för utbildning, forskning och samhällsutveckling, särskilt med avseende på effekterna av insatser från olika finansiärer. En studie har inletts om "Kunskapssamhällets produktionsmiljöer" med initial finansiering av KK-stiftelsen.

Även på nationell och internationell nivå används allt oftare indikatorer vid systematiska jämförelser mellan länder, s.k. internationell benchmarking. För att initiera en diskussion om användning av sådana indikatorer i högre utbildning har en förstudie genomförts i samarbete med Institutionen för internationell pedagogik vid Stockholms universitet.

PROJEKTEN

Projekten upptar en stor del av SISTER:s verksamhet. Ett tillflöde av nya projekt är önskvärt, det återspeglar en kreativ process och ett externt intresse och förtroende för Institutets arbete. Projekten är väsentligen av två typer:

- egeninitierade forsknings- och utredningsprojekt
- beställda analyser, utvärderingar och andra undersökningar

Det är av stor vikt att de egeninitierade projekten, som i hög utsträckning är forskningsprojekt, utgör en betydande andel av projektverksamheten. Några av dessa projekt bör vara långsiktiga program på minst två år, gärna tre eller fyra år. Sådana projekt ger stadga i forskningsmiljön och möjliggör långsiktig kunskapsuppbyggnad och meriterande uppgifter för yngre forskare.

Även utredningsprojekt, kartläggningar och analyser kan vara egeninitierade. Det finns ett nära samband mellan de större forskningsprojekten, som ger ny empiri och nya teoretiska impulser, och de analyser och kunskapsynteser som kan få betydelse för samhällsdebatten och för policyutveckling.

SISTER åtar sig därutöver beställda analyser och projekt. Denna verksamhet är potentiellt omfattande; särskilt utvärderingar utförs i en stor och växande mängd. SISTER åtar sig även sådana uppdrag, men huvudintresset riktas mot metodutveckling och mer kvalificerade analyser som kan ge väsentliga bidrag till utvecklingen av forskningsmiljöns kompetens för att möta växande kunskapsbehov inom området.

Forsknings- och utredningsverksamheten under år 2000 har präglats av dels en vidareutveckling av redan löpande projekt, dels uppbyggnaden av nya projekt.

Följande *löpande projekt* finansierade av reguljära forskningsfinansiärer överfördes till SISTER i samband med Ulf Sandströms anställning:

- ”Universiteten och det nya forskningslandskapet” (RJ, 1998-2003)
- ”Diabetesforskning i nätverk – monitoring och evaluering” (Knut och Alice Wallenbergs stiftelse/MFR, 1998-2003)
- ”Forskningsfinansiella mönster” (BFR/MFR/NFR, 1999-2001)
- ”The Research Community and Its Responses to Change” (MFR/NFR)
- ”Fusion Research As Megascience” (EU, NFR, 2000-2001)

Uppbyggnaden av nya projekt har främst gällt forskningsprojekt men i viss utsträckning även utvärderingar, utredningar och mindre, forskningsförberedande undersökningar. Medan de löpande projekten främst gällt forskning om forskningssystemet, har de nya projekten en bredare spridning.

På *utbildningsområdet* har ett projekt initierats om ”Diversifiering och likvärdighet – de nya cityhögskolorna som exempel”, och ett annat har initierats rörande ”Indikatorer för ’benchmarking’ av svensk högskoleutbildning” (se ovan).

På *utvärderingsområdet* har en studie igångsatts om ”Trender inom utvärdering av forskning – kan de nyttjas inom byggforskningen?”. Vidare nedlades ett omfattande arbete på att utforma ett förslag till utvärdering av Norges Forskningsråd. Förslaget, som omfattade en budget på 7 MNOK, inlämnades i internationell konkurrens till Kirke-, utbildnings- och forskningsdepartementet i juni 2000, men kontraktet gick till ett brittisk-franskt konsortium. I samarbete med KK-stiftelsen inleddes en studie av ”Kunskapssamhällets produktionsmiljöer: Om indikatorer för bedömning av KK-stiftelsens satsningar”.

Forskningen om *innovationer och förnyelse i näringslivet* är ett högt prioriterat område men kännetecknas i Sverige av ett ganska stort antal redan aktiva forskningsmiljöer varav flera är underkritiska till sin storlek. SISTER har därför beslutat att utforma sin insats på området efter att först ha noggrant inventerat pågående forskning och aktuella forskningsbehov. SISTER har tagit initiativ till en studie av detta område, och NUTEK/VINNOVA har anslutit sig till initiativet. STEP-gruppen i Oslo har förklarat sig villig att genomföra studien under den preliminära rubriken ”Vurdering av det svenske systemet for innovasjonsstudier og utviklingsperspektiv for SISTER och NUTEK”.

Forskning om *forskningens och innovationernas institutionella villkor* har utvecklats inom projektet ”Eurolabs: Comparative analysis of public, semi-public and recently privatised research center”, där SISTER är ansvarigt för en studie av privata och offentliga forskningsinstitut i de nordiska länderna. Huvudkoordinatör av programmet är PREST vid Manchester University. Projektet finansieras av EU:s femte ramprogram.

Ett annat projektinitiativ gäller den s.k. ”universitetsmodellen” för *sektorsforskning*. En förstudie har startats i samarbete med KSLA:s forskningskommitté och institutionen för ekonomisk historia vid Uppsala universitet. Förstudien finansieras av Riksbankens Jubileumsfond.

Kunskapssamhället är ett tema som genomsyrar åtskilligt av SISTER:s arbete. Ett stort projekt, ”Kultur i kunskapssamhället: Kulturen som samhällssektor och kulturpolitikens utmaningar”, har utvecklats i samarbete med forskare vid KTH, Linköpings universitet och Högskolan i Borås. Projektet beviljades ett engånganslag av Riksbankens Jubileumsfond som gör det möjligt att i stor skala driva projektets initiala fas under åren 2001 och 2002. Inom SISTER studeras bland annat: kulturens och kunskapsproduktionens regionala mönster, kunskapsproduktionens kulturella geografi, samt platsbundna nätverk och lokala kulturstrategier i städer som Stockholm, Malmö och Umeå.

Andra initiativ som tagits, men som ännu inte resulterat i pågående undersökningar eller förstudier gäller t. ex. en analys av *forskningsfinansieringen*.

ÖVRIGA PROJEKT OCH UPPDRAG

Institutets forskningsledare har också varit inblandade i utvärderingar och studier som inte är SISTER-projekt. Lillemor Kim har deltagit i en utvärdering av Analyseinstitutet för forskning i Århus, Danmark och påbörjat en motsvarande evaluering av NIFU och STEP i regi av det danska Evalueringsinstitutet. Hon har även deltagit i en internationell komparativ studie av det akademiska karriärsystemet för CHEPS (Center for Higher

Education Policy Studies, universitetet i Twente) och en jämförande nordisk studie av högskolereformer finansierad av NOS-S. Sverker Sörlin har lett en nordisk bedömargrupp som utvärderat Göteborgs universitets humanistiska fakultet, och har i samarbete med Leif Lörring, rektor vid Dansk Bibliotekshögskole i Köpenhamn, genomfört en utvärdering av Öresunds-universitetet. I Göteborgsutvärderingen medverkade även SISTER-medarbetaren Stefan Thorpenberg med en bibliometrisk studie, den första som genomförts på humanistisk forskning i Sverige.

Sammantaget kännetecknas projektverksamheten av en hög intensitet och av ett stort intresse från omvärlden. Det är främst egeninitierad forskning som prioriterats. Det är angeläget att SISTER under de första åren kan bygga upp och konsolidera en stabil kompetensplattform genom forskningsprogram och långsiktiga kontrakt. Framöver planeras successivt allt fler policyrelevanta studier och beställda uppdrag att fasas in och ta en större andel av verksamheten.

*

Balansräkning för år 2000 (tkr)

(förlängt räkenskapsår)

TILLGÅNGAR

ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Materiella anläggningstillgångar

Inventarier 123 731,50

SUMMA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR 123 731,50

OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR

Kortfristiga fordringar

Kundfordringar 304 148,46

Övriga fordringar 700 000,00

Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

14 765,00

not 1

Summa 1 018 913,46

Kassa och bank 2 931 422,90

SUMMA OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR 3 950 336,36

SUMMA TILLGÅNGAR 4 074 067,86

EGET KAPITAL OCH SKULDER

EGET KAPITAL 2 642 221,34

Kortfristiga skulder

Övriga skulder 75 390,00

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

1 356 456,52

not 2

SUMMA KORTFRISTIGA SKULDER 1 431 846,52

SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER 4 074 067,86

not 1 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

Förutbetalda pensionskostnader 14 765,00

not 2 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

Särskild löneskatt 60 612,00

Upplupna semesterlöner 55 035,77

Sociala avgifter 64 955,00

Kreditering IVA-faktura 42 313,00

Förutbetalda intäkter 1 097 916,75

Upplupna kostnader KTH 35 625,00

1 356 457,52

Resultat för år 2000 (tkr)
(förlängt räkenskapsår)

	Gemensamma kostnader o mindre projekt	Projektet "Forsk- ningslandskapet"	Summa
INTÄKTER			
Medlemsavgifter	800	0	800
Verksamhetsstöd	4 200	200	4 400
Forskningsbidrag	0	2000	2000
Uppdrag	0	0	0
Diverse intäkter	43	262	305
Räntor	11	0	11
SUMMA INTÄKTER	5 054	2 462	7 516
KOSTNADER			
Personalkost.	1 953	1 006	2 959
Arvoden	330	460	790
Lokalkost.	335	0	335
Resor, konf.	293	98	391
Övrig drift	309	50	359
Avskrivningar	18	17	35
Overhead	-219	219	0
Räntor	3	0	3
SUMMA KOSTNADER	3 022	1 850	4 872
RESULTAT	2 032	612	2 644

STOCKHOLM DEN 30 MARS 2001

Dan Brändström
Ordförande

Madeleine Caesar

Roger Svensson

Björn Brandt

Inge Jonsson

Sverker Sörlin
Direktör

REVISIONSBERÄTTELSE

Jag har granskat årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens förvaltning i Föreningen för studier av forskning och utbildning (SISTER) för år 1999/2000. Det är styrelsen som har ansvaret för räkenskapshandlingarna och förvaltningen. Mitt ansvar är att uttala mig om årsredovisningen och förvaltningen på grundval av min revision.

Revisionen har utförts i enlighet med god revisionssed i Sverige. Det innebär att jag planerat och genomfört revisionen för att i rimlig grad försäkra mig om att årsredovisningen inte innehåller väsentliga fel. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna. I en revision ingår också att pröva redovisningsprinciperna och styrelsens tillämpning av dem samt att bedöma den samlade informationen i årsredovisningen. En kameral granskning har genomförts av auktoriserade revisorn Birgitta Sonnervik, Ernest & Young AB, som sammanställt sina kommentarer i en särskild promemoria. Jag har granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i föreningen för att kunna bedöma om någon styrelseledamot har handlat i strid med föreningens stadgar. Jag anser att min revision ger mig rimlig grund för mina uttalanden nedan.

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med god redovisningssed i Sverige.

Styrelsens medlemmar har enligt min bedömning inte handlat i strid med föreningens stadgar.

Stockholm den 8 maj 2001.

Hans Landberg

SISTER:S FINANSIÄRER OCH UPPDRAGSGIVARE 2000

Riksbankens Jubileumsfond

KK-stiftelsen

Stiftelsen för strategisk forskning

STINT

Knut & Alice Wallenbergs stiftelse

Byggforskningsrådet, BFR

Öresundsuniversitetet

EU:s femte ramprogram

Kungl. Skogs- och lantbruksakademien, KSLA

Naturvetenskapliga forskningsrådet, NFR

Medicinska forskningsrådet, MFR

Forskningsministeriet, Köpenhamn

Norges Forskningsråd via Danmarks Evalueringsinstitut, Köpenhamn

NUTEK

CHEPS (Center for Higher Education Policy Studies, Universitetet i
Twente)

MEDARBETARNA

SISTER är ett forsknings- och analysinstitut. Vi rekryterar forskare med erkänd forskningskompetens, normalt doktorsexamen, med intresse för policyrelaterade frågeställningar och potential att utvecklas inom sina olika specialområden. Vi rekryterar också assistenter och utredare med hög professionell kompetens och ett intresse för forskning, utbildning och innovationer.

Under verksamhetsåret har två av SISTER:s medarbetare erhållit utmärkelser för sina forskningsinsatser: Jenny Beckman erhöll Johan Nordströms och Sten Lindroths pris till yngre forskare för framstående lärdomshistoriskt arbete (utdelat av Lärdomshistoriska samfundet), Mats Fridlund erhöll stipendium ur Nils-Eric Svenssons fond för yngre dispute-rade svenska forskare för att resa och under kortare tid vistas i en framstående europeisk forskningsmiljö (utdelat av Riksbankens Jubileumsfond).

Nedanstående personer var vid utgången av år 2000 anställda direkt vid Institutet i Stockholm. Här anges också var medarbetarna disputerat, när och i vilket ämne samt vilka SISTER-projekt var och en deltar i.

Forskningsledare

Sverker Sörlin, professor, direktör; fil. dr idé- och lärdomshistoria (88), Umeå universitet.

Projekt: "Kultur i kunskapssamhället" (RJ).

Lillemor Kim, bitr. direktör; fil. dr pedagogik (98), Uppsala universitet.

Projekt: "Kunskapssamhällets produktionsmiljöer" (KK-stiftelsen), "Academic careers" (CHEPS), Förstudie om "Indicators for Benchmarking Swedish Higher Education", "Diversifiering och likvärdighet – de nya cityhögskolorna som exempel".

Ulf Sandström, docent; fil. dr Tema teknik och social förändring (89), Linköpings universitet.

Projekt: "Universiteten och det nya forskningslandskapet" (RJ), "Diabetesprojektet" (KAW/MFR), "Eurolabs" (EU), "Forskningsorganisation inom de areella näringarna" (RJ), "Kunskapssamhällets produktionsmiljöer" (KK-stiftelsen).

Forskare

Jenny Beckman, fil. dr teknik- och vetenskapshistoria (99), Kungl. Tekniska Högskolan.

Projekt: "Diabetesprojektet" (KAW/MFR), "Universiteten och det nya forskningslandskapet" (RJ).

Mats Fridlund, fil. dr teknik- och vetenskapshistoria (99), Kungl. Tekniska Högskolan:

Projekt: "Fusion Research as Megascience" (EU/NFR). Tjänstledig under hösten 2000 för att på STINT-stipendium bedriva forskning vid Massachusetts Institute of Technology (MIT), USA.

Pernilla Jonsson, fil. dr ekonomisk historia (00), Uppsala universitet.

Projekt: "Forskningsorganisation inom de areella näringarna" (RJ).

Stefan Thorpenberg, fil. dr vetenskapsteori (99), Göteborgs universitet.

Projekt: "Eurolabs" (EU).

Administratör

Ewa Ersson, fil. mag.

ETT URVAL AV AKTUELLA PUBLIKATIONER AV SISTER-
MEDARBETARE

- Jenny Beckman: Naturens palats: Nybyggnad, vetenskap och forskning vid Naturhistoriska riksmuseet, 1866-1925. Stockholm: Atlantis, 1999.
- Mats Fridlund: Den gemensamma utvecklingen: Staten, storföretaget och samarbetet kring den svenska elkrafttekniken. Stockholm/Stehag: Brutus Östlings Bokförlag Symposion, 1999.
- Mats Benner & Ulf Sandström: "Inertia and change in Scandinavian public-sector research systems: the case of biotechnology", *Science and Public Policy. Journal of the International Science Policy foundation*. Vol 27, No 6, December 2000, pp 443-454 .
- Mats Benner & Ulf Sandström: "Institutionalizing the Triple Helix: Research Funding and Norms in the Academic System", *Research Policy*. Vol 29 (2-3) 2000, pp 291-301.
- Mats Fridlund & Ulf Sandström: Universitets värden: bidrag till den forskningspolitiska debatten (med bidrag av bl.a. Mats Fridlund, Lillemor Kim, Ulf Sandström och Sverker Sörlin) Stockholm: SNS Förlag, 2000.
- Lillemor Kim: Svensk forskarutbildning i internationell belysning. Documenta no 70. Stockholm: Kungl. Vetenskapsakademien, 2000.
- Sverker Sörlin & Gunnar Törnqvist: Kunskap för välstånd: Universiteten och omvandlingen av Sverige. Stockholm: SNS Förlag, 2000.
- Lars Brandell & Lillemor Kim: Privilegium eller rättighet - en ESO-rapport om antagningen till högskolan. Ds 2000:24. Stockholm: Fritzes Offentliga Publikationer.

*

FORSKNINGSPROJEKTEN ÅR 2000

- KORTA BESKRIVNINGAR

Forskningsprogrammet Kulturen i kunskapssamhället: Kulturen som samhällssektor och kulturpolitikens utmaningar

Vid sidan av sina bildande, integrativa och emancipatoriska dimensioner, har kulturen också en roll som näringsgren, produktionsorganisation och marknadssegment. Kulturen utgör med andra ord en sektor i samhället, i analogi med andra samhällssektorer. Kulturforskningen, även tagen i mycket vid mening, återspeglar emellertid knappast detta förhållande. Trots försök att etablera forskning om kulturen som sektor eller verksamhetsfält måste man konstatera att det återstår mycket att göra. Behovet av starka forskningsmiljöer med denna inriktning är angeläget. Det generella tema som valts för forskningsprogrammet är kulturen i kunskapssamhället. En fråga gäller kulturens betydelse i den enskilda människans liv. Vilka skiljelinjer finns mellan kulturanvändningens sociologi och geografi? En annan fråga gäller kulturens betydelse för den sociala och byggda miljön. Vidgas kulturens räckvidd till andra politikområden? Eller håller den tvärtom på att marginaliseras när konst och evenemang tenderar att bli underavdelningar till lokal marknadsföring och nationell tillväxtpolitik? Forskningsfrågorna handlar också om kulturens och kulturpolitikens funktion och plats i demokratiska processer samt om kulturens instrumentella roll i politiken, liksom kulturen som arbetsfält och arbetsmarknad. Stora delar av kulturarbetet syns inte på arbetsmarknaden utan utförs på fritid och inom utbildning. Förvärvsmönstren är komplicerade. Inkomstförhållandena är extremt ojämna, särskilt för de konstnärliga yrkena. Avkastningen på mycket långa utbildningar är låg. Överutbildning, överutbud, kallelseetik, individualism och inbördes konkurrens medför att många yrkesgrupper har en svag marknadsställning.

Forskningsprogrammet skall behandla frågor om ett nytt sätt att se på kultursektorn i ett kunskapssamhälle och i en globaliserad ekonomi: Vilka förväntningar ställs till kulturen som drivkraft för ekonomisk utveckling? Hur ser yrkesroll och yrkesidentitet ut för dem som har kultur som arbete? Vad kännetecknar vad man kan kalla kunskapssamhällets skapande platser? Vilka demokratiska roller kan kulturen spela i det framväxande kunskapssamhället?

Tyngdpunkten i forskningen i vart och ett av programområdena ligger inom en av fyra samverkande forskningsmiljöer (SISTER, KTH, Linköpings universitet och Högskolan i Borås). Delprogrammet om kunskapssamhällets skapande platser har valts ut som koordinerande. I forskningsprogrammet samarbetar forskare från olika discipliner, som från sina utgångspunkter kan bidra till att problematisera och kritiskt granska kulturområdets i vid mening samhälleliga betydelse

Medverkande från SISTER: Sverker Sörlin, Per Wisselgren, Maria Wikhall
Finansiär: Riksbankens Jubileumsfond

Forskningsprogrammet Universiteten och det nya forskningslandskapet

I debatten om forskningens villkor står skiljelinjen ofta mellan det akademiska kravet på frihet och statens eller näringslivets krav på nytta. Flera betraktare av universitetssystemet har hävdats att den akademiska forskningens samhälleliga beroende ökar och att den akademiska friheten därför beskärs på väsentliga

punkter. Det råder emellertid brist på systematiska och empiriska studier av hur villkoren för universitetsforskningen egentligen ser ut.

Syftet med detta forskningsprogram är därför att empiriskt studera hur organisatoriska, finansiella och institutionella villkor för universitetsforskningen i Sverige har förändrats över tid. Hur organiseras universitetsforskningen på olika nivåer i universitetssystemet? Hur påverkas forskningen av nya offentliga styr- och finansieringsformer? Vilken inverkan har ökad samverkan med näringslivet? Förändras de normer som vägleder den akademiska praktiken? Programmets olika delprojekt tar sina teoretiska utgångspunkter i vetenskapssociologi, nyinstitutionell teori och teorier om policyprocessen.

Under projektets första period har ett antal förberedande studier genomförts med inriktning på grundläggande data om universitetssystemet och den övergripande forskningspolitiken. Undersökningar sker med såväl kvalitativa som kvantitativa metoder. Under projektets andra del ligger tyngdpunkten på fallstudier inriktade på olika aspekter av förhållandet mellan universitet och samhälle på mikro, meso och makronivå.

Programmet genomförs i samarbete Lunds och Umeå universitet.

Medverkande: Ulf Sandström, Jenny Beckman och Mats Fridlund (SISTER), Mats Benner (LU), Olle Persson (UmU), Bo Persson (LiU)
Finansiär: Riksbankens Jubileumsfond

Diabetesforskning i nätverk – monitoring och evaluering

Wallenbergs Stiftelse och Juvenile Diabetes Research (U.S.) har tillsammans avsatt 75 Mkr för en femårig satsning inom diabetesforskning. Ett antal grupper inbjöds 1997 att komma med förslag och att bilda nätverk kring sin forskning. Detta projekt följer de tre konstellationer, som sedermera (jan 98) valdes att bedriva forskning i nätverk. I en första etapp har projektet studerat attityder till nätverksarbete hos en större grupp av de forskare som deltagit med ansökningar. I fas två följer projektet de tre konstellationerna och bearbetar data om publiceringar, samarbeten och organisation. I den avslutande och tredje fasen skall projektet summera de effekter som nätverksarbetet givit på forskningsverksamheten.

Medverkande: Olle Persson (UmU), Mats Benner (LU), Jenny Beckman och Ulf Sandström (SISTER)
Finansiär: Knut och Alice Wallenbergs stiftelse/MFR och JDFR

A Comparative Analysis of Public, Semi-public and Recently Privatised Research Centres

PREST in collaboration with CSI/ARMINES (France), CSIC (Spain) and SISTER (Sweden) are currently engaged in an exploration of the role of the research centre in Europe. The research falls under the *New Indicators for New Research and Innovation Policies* section of the *Common Basis for Science, Technology and Innovation Indicators* sub-action of *Support for the Development of Science and Technology Policies in Europe*, the fifth action of the specific programme *Improving the Human Research Potential and the Socio-Economic Research Base* of the European Union's Fifth Framework Programme.

Personnel in Sweden: Stefan Thorpenberg and Ulf Sandström (SISTER)
Financier: EU

Forskningsfinansiella mönster

Hur strukturerar forskningsfinansiärerna sitt stöd till universitetsforskarna? Finns det gemensamma mönster i anslagspolitiken hos de olika forskningsfinansiärerna? Finns det skillnader mellan forskningsråden? ... mellan sektorsforskningsorganen? Svaren på dessa frågor söks i detta projekt via analyser av forskningsrådets projektregister, vilka finns tillgängliga i databaser. I flera undersökningar har finansiärernas register använts och grundtanken i detta projekt är att utveckla analysmetoderna och att göra komparativa studier mellan olika typer av forskningsfinansiärer. Det är också intressant att närmare studera huruvida paketeringen av forskningsmedel skiljer sig med avseende på mottagarkategorier inom högskolan, t.ex. de olika högskolorna, högskolor i jämförelse med universitet, tjänstekategorier, olika disciplinområden m.m. Har anslagspolitiken förändrats över tid? Disponerar forskare mer eller mindre projektmedel per år idag än vad som var fallet fem år tidigare? Vad kännetecknar de projektförslag som givits avslag? Hur prutar finansiärerna på projektanslagen.

Medverkande: Jan Eriksson (KTH/BMG), Ulf Sandström (SISTER)

Finansiär: Bygghälsöforskningsrådet, NFR och MFR

Fusion Research As Megascience

Inom ramen för EU:s utvärdering av fusionsforskning (Fusion Programme Evaluation 1996, EUR 17521) inrättades ett program för socio-ekonomisk forskning om fusionsenergiforskningen. Denna gruppering kallas Socio-Economic Research on Fusion (SERF). Det aktuella delprojektet skall belysa fusionprogrammet ur olika aspekter genom att relatera det till andra stora vetenskapliga satsningar (t.ex. CERN). I första hand koncentreras intresset till ITER, vilket är ett globalt forskningsprojekt.

Medverkande: Ulf Sandström och Mats Fridlund (SISTER)

Finansiär: EU och NFR

***

TIDIGARE ARBETSRAPPORTER/WORKING PAPERS

- 2001:1 Alexander Kanaev & Albert Tuijnman: *Prospects for Selecting and Using Indicators for Benchmarking Swedish Higher Education*
- 2001:2 Lillemor Kim, Robert Ohlsson & Ulf Sandström: *Kan samverkan mätas? Om indikatorer för bedömning av KK-stiftelsens satsningar*
- 2001:3 Jenny Beckman, Mats Benner, Olle Persson & Ulf Sandström: *Nya arbetsformer inom diabetesforskning - studier kring en nätverkssatsning*
- 2001:4 Ulf Sandström: *Arkitekturforskningens karaktär*